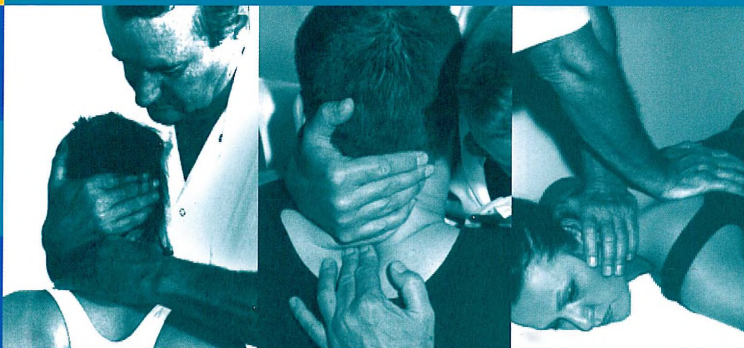

Zbigniew Arkuszewski

BIBLIOTEKA

SPECJALISTY

REHABI-

Podręcznik Medycyny manualnej

ATLAS ZABIEGÓW — KRĘGOSŁUP SZYJNY

Z b i g n i e w   A r k u s z e w s k i

Podręcznik
Medycyny manualnej

ATLAS ZABIEGÓW — KRĘGOSŁUP SZYJNY

Kraków 2009

SPIS TREŚCI

Skróty stosowane w tekście	9
Oznaczenia rycin	9
1. Część ogólna – Wprowadzenie	11
1.1 Wstęp	11
1.2 Czym zajmuje się medycyna manualna?	11
1.3 Czy można rozpocząć naukę od badania i leczenia kręgosłupa szyjnego?	14
1.4 Plan badania pacjenta	16
1.5 Dokumentacja	16
1.6 Dolegliwości pochodzenia kręgosłupowego	17
1.7 Objawy	18
1.7.1 Objawy neurologiczne	18
1.7.2 Objawy stwierdzone w badaniu manualnym	18
2. Zasady badania manualnego	21
2.1 Badanie ogólne układu ruchu	21
2.1.1 Oglądanie	21
2.1.2 Wstępna ocena postawy ciała	22
2.1.3 Występowanie bólu	22
2.1.4 Ruchy czynne	22
2.1.5 Badanie izometrycznego napięcia mięśni	22
2.1.6 Ruchy bierne globalne odcinka kręgosłupa lub stawu kończyny	22
2.2 Badanie segmentarne	23
2.2.1 Badanie palpacyjne	23
2.2.2 Punkty kontaktowe	25
2.2.3 Fiksacja	26
2.2.4 Ruchy bierne fizjologiczne	28
2.2.5 Badanie gry stawowej	28

3.	Zasady leczenia manualnego	30
3.1	Wskazania i przeciwwskazania do leczenia manualnego	30
3.1.1	Wskazania	30
3.1.2	Przeciwwskazania	30
3.2	Czym różni się leczenie manualne od badania	31
3.3	Techniki leczenia manualnego	32
3.3.1	Zasady wykonywania terapeutycznych ruchów biernych	32
3.3.2	Wybór techniki wykonywania zabiegów	33
3.3.2.1	Zabiegi odcinkowe	33
3.3.2.2	Zabiegi ukierunkowane na określony segment kręgosłupa	39
4.	Część techniczna – Manualne badanie i leczenie kręgosłupa szyjnego	51
4.1	Badanie ogólne kręgosłupa szyjnego i testy wstępne	51
4.1.1	Ustawienie głowy	51
4.1.2	Ruchy czynne odcinkowe	52
4.1.3	Napięcie izometryczne mięśni	54
4.1.4	Ruchy bierne odcinkowe	54
4.1.5	Badanie palpacyjne	54
4.1.6	Test trakcji	56
4.1.7	Test kompresji	58
4.2	Zabiegi odcinkowe kręgosłupa szyjnego	60
4.2.1	Techniki części miękkich	60
4.2.2	Trakcje	60
4.3	Szczegółowe badanie i leczenie segmentarne kręgosłupa szyjnego	60
4.3.1	Segment OC/C1	60
4.3.1.1	Rotacja OC/C1 w pozycji siedzącej	64
4.3.1.2	Współruch ruchu ślizgowego boczno-bocznego OC/C1 w pozycji siedzącej	66
4.3.1.3	Tyłożgięcie OC/C1 jednostronne w pozycji siedzącej	68
4.3.1.4	Rotacja i ruch ślizgowy boczno-boczny OC/C1 w pozycji leżącej na plecach	69
4.3.1.5	Przodożgięcie OC/C1 w pozycji leżącej na plecach	72
4.3.1.6	Tyłożgięcie OC/C1 w pozycji leżącej na plecach	74
4.3.1.7	Tyłożgięcie OC/C1 w pozycji leżącej na brzuchu	74
4.3.1.8	Manipulacje segmentów OC/C1/C2	77
4.3.2	Segment C1/C2	79
4.3.2.1	Rotacja C1/C2 w pozycji siedzącej	79
4.3.2.2	Zgięcie boczne (i rotacja) C1/C2 w pozycji siedzącej	80
4.3.2.3	Zgięcie boczne w neutralnym ustawieniu głowy w pozycji leżącej na plecach	81
4.3.2.4	Zgięcie boczne i rotacja C1/C2 przy zrotowanej głowie w pozycji leżącej na plecach	83
4.3.2.5	Rotacja C1/C2 w pozycji leżącej na boku	84

4.3.2.6	Tyłożęcie jednostronne w pozycji leżącej na brzuchu	86
4.3.2.7	Manipulacje segmentu C1/C2.....	86
4.3.3	Segmenty C2–C6	88
4.3.3.1	Zgięcie boczne fizjologiczne, z podparciem w pozycji siedzącej	88
4.3.3.2	Ruch ślizgowy przednio-tylny w pozycji siedzącej.....	89
4.3.3.3	Ruch ślizgowy boczno-boczny w pozycji siedzącej	91
4.3.3.4	Rotacja w pozycji siedzącej.....	92
4.3.3.5	Ruch ślizgowy przednio-tylny w pozycji leżącej na boku.....	94
4.3.3.6	Ruch ślizgowy boczno-boczny w pozycji leżącej na boku	96
4.3.3.7	Rotacja w pozycji leżącej na boku.....	97
4.3.3.8	Pionowy ucisk na wyrostki stawowe i wyrostek kolczysty przy zrotowanej głowie (ucisk diagonalny) w pozycji leżącej na brzuchu	99
4.3.3.9	Zgięcie boczne fizjologiczne z podparciem w pozycji leżącej na plecach	100
4.3.3.10	Ruch ślizgowy boczno-boczny przy symetrycznym ustawieniu dłoni w pozycji leżącej na plecach	102
4.3.3.11	Rotacja ze współdziałaniem obu rąk (WSD) w pozycji leżącej na plecach	103
4.3.3.12	Manipulacje odcinka C2–C6 w pozycji leżącej na plecach	106
4.3.4	Segmenty C6–Th4	107
4.3.4.1	Ruch ślizgowy przednio-tylny w pozycji siedzącej.....	109
4.3.4.2	Rotacja w pozycji siedzącej.....	110
4.3.4.3	Diagonalne zgięcie tylnno-boczne w pozycji siedzącej.....	111
4.3.4.4	Ruch ślizgowy przednio-tylny w pozycji leżącej na boku (lewym)	112
4.3.4.5	Rotacja z PDZ („szufla”) w pozycji leżącej na boku (lewym)	114
4.3.4.6	Rotacja ze współdziałaniem w pozycji leżącej na plecach	116
4.3.4.7	Boczny ucisk na wyrostki kolczyste w pozycji leżącej na brzuchu	117
4.3.4.8	Manipulacje odcinka C6–Th3	118
4.4	Automobilizacje	123
4.4.1	Techniki automobilizacji.....	124
5.	Profilaktyka i porady ogólne	132
6.	Znaczenie badań dodatkowych	134
7.	Szkolenie	136
	Indeks określeń i skrótów	138
	Zalecane pozycje piśmiennictwa	143